



Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Πνευματικὸς προσανατολισμὸς

Χριστούγεννα*

Πῶς καὶ πότε γεννιέται ὁ Χριστός, χαρισματικῶς, μέσα μας

Βρισκόμαστε λίγες μέρες πρὶν τὰ Χριστούγεννα. **Εἶναι** εὐλογο νὰ ἑτοιμαζόμαστε. **Ἑτοιμαζόμαστε**, ὅμως, ἐκκλησιαστικά καὶ πνευματικά, ὅπως ὀφείλουμε, ἢ κοσμικά, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου; **Ὅσα** θὰ ποῦμε στὴ συνέχεια, μᾶς προσανατολίζουν πνευματικῶς.

Τὰ ἱστορικά γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἔχουν σωτηριώδη σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, πὺ ἐντάσσεται καὶ παραμένει στὴν Ἐκκλησία, ὄχι μηχανιστικά, ἀλλὰ ὅταν αὐτὰ τὰ γεγονότα «μεταφράζονται» βιωματικά στὴν προσωπικὴ καὶ καθημερινὴ ζωὴ του, στὴν καθημερινότητά του.

* * *

Τὰ Χριστούγεννα γιορτάζουμε τὴν ἱστορικὴ Γέννηση τοῦ Θεο-ανθρώπου. **Σύμφωνα** μὲ τὴν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Θεὸς ἐγίνε καὶ ἄνθρωπος, **γιὰ νὰ γίνε ὁ ἄνθρωπος –χαρισματικά– θεός.**

Καὶ πῶς γίνεται –χαρισματικά– ὁ ἄνθρωπος θεός, διὰ τῆς Ἐκκλησίας;

Ἐπάρχει μιὰ ιδιόμορφη καὶ παράδοξη ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στὴν ἱστορικὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴν χαρισματικὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ στὸν ἄνθρωπο τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως, δηλαδή, ὁ Χριστὸς γεννήθηκε πραγματικά «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου», ἔτσι **γεννιέται** **πάλη** καὶ **ἐπανεπιλημμένως** ὁ Χριστός, **μυστηριακά** καὶ **χαρισματικά**, «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου» –κατὰ τὸ Ἅγιο Βάπτισμα– **στὴν καρδιά** τοῦ **κάθε βαπτιζομένου ἀνθρώπου.**

Καὶ ἡ χαρισματικὴ αὐτὴ γέννηση πραγ-



ματοποιείται, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Χριστὸς καθαρῖσει τὸν βαπτιζόμενο ψυχосωματικὰ –σὲ ἀπόλυτο βαθμό– ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς προγονικῆς ἀμαρτίας καὶ ἀφοῦ τὸν ἀπελευθερώσει ἀπὸ τὴν κατοχὴ τοῦ διαβόλου. Ἄφοῦ τὸν ἐξυγιάνει πλήρως καὶ τὸν ἀγιάσει καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Χρίσματός Του τὸν καταστήσει πολίτη τῆς Βασιλείας Του.

Μὲ ἄλλα λόγια, κατὰ τὸ Βάπτισμά μας γίνεται ἡ χαρισματικὴ χριστοποίηση καὶ ἡ χαρισματικὴ υἰοθεσία μας. Ἐνδύομαστε τότε –χαρισματικῶς– τὸν Χριστὸ μὲ τὴν θεότητά Του, ὅπως καὶ Ἐκεῖνος, ἀντίστοιχα, ἐνδύθηκε πραγματικῶς καὶ πλήρως τὴν ἀνθρώπινη φύση μας. **Γι’** αὐτό, ἄλλωστε, κατὰ τὴν Βάπτισή μας, ψάλλεται ἡ ρῆση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «**Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.**» **Ἔτσι, ἡ ἐν Χριστῷ χαρισματικὴ γέννησή μας στὸ Βάπτισμα ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι χαρισματικὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά μας.**

Στὸ ἐξῆς, ἡ καρδιά τοῦ κάθε πιστοῦ γίνεται –χαρισματικῶς– «θεοτόκος» καὶ ὅλη ἡ ψυχосωματικὴ ὑπαρξὴ του γίνεται καὶ ὁ κοινὸς «θεοβάδιστος» χῶρος τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, «ἐνοικῆσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω» (Κορ. Β’ 6, 16).

Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ σημαντικότερο μυστήριον **γιὰ τὸ νέο εἶναι** μας στὸν κόσμον εἶναι τὸ Βάπτισμα, ἐνῶ πρακτικῶς τὸ πιὸ ἐπωφελεὲς εἶναι ἡ διατήρηση τῆς **χαρισματικῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ μέσα μας.** Ὁ πιστὸς βιώνει τὴν χαρισματικὴ σύλληψη, κυοφορία καὶ γέννηση τοῦ Χριστοῦ μέσα του «ἐν πάσῃ αἰσθήσει», κατὰ τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Νέο Θεολόγο, ὅπως μιὰ γυναίκα βιώνει ψυχосωματικὰ τὴν σύλληψη, κυοφορία καὶ γέννηση τοῦ παιδιοῦ της.

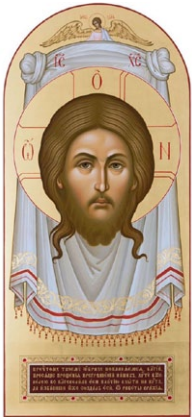
* * *

Ὅταν ὁμως ὁ πιστὸς ἀμαρτάνει, ἀπενεργοποιεῖται ἡ ζωντανή, χαρισματικὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ μέσα του, καὶ τότε –σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο– ὁ πιστὸς δὲν διαφέρει ἀπὸ ἕναν ἀβάπτιστο ἄνθρωπο.

Παρὰ ταῦτα, ὁ βαπτισμένος ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐπιτρέψει καὶ πάλι στὸν Χριστὸ τὴν **χαρισματικὴ γέννησή Του** μέσα του. **Μάλιστα, ὁ Χριστὸς γεννιέται στὸν πιστὸ –χαρισματικῶς–** κάθε φορὰ, πὸ μέσα στὸν πιστὸ αὐτὸν ἐνεργοποιεῖται ἡ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία ἀπενεργοποιήθηκε, ἐξαιτίας τῶν ἀμαρτιῶν του.

Στὴν διαδικασία αὐτὴ τῆς κατ’ ἐπανάληψη χαρισματικῆς γέννησης, τὴν ἀποφασιστικὴ ἀρχὴ τὴν κάνει ἡ βαθεῖα καὶ εἰλικρινὴς Μετάνοια τοῦ πιστοῦ, μὲ τὴν συνεπαγόμενη ταπείνωσή του.

Καὶ ὅταν –ἐνδεχομένως– ὁ πιστὸς ἀπενεργοποιεῖ «ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ» (Ματθ. 18, 22) φορὲς τὴν ἡμέρα **τὸν χαρισματικὰ ἐντός**



του γεννημένο Χριστό, λόγω τῶν κατ' ἐπανάληψη ἁμαρτιῶν του, τοῦ εἶναι ἐξίσου δυνατὸν «ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ» φορές τὴν ἡμέρα νὰ ἐπανενεργοποιεῖ μέσα του τὸν Χριστό, μετὴν Μετάνοιά του.

* * *

Κατὰ συνέπεια, ἂν ὁ πιστὸς δὲν ζεῖ τὴν καθημερινὴ γέννηση – ἐνεργοποίηση τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά του, δὲν πρόκειται νὰ τὴν βιώσει μηχανιστικὰ στὸν ἐκκλησιασμό του στὸν Ναό, κατὰ τὴν ἑορταστικὴ-λειτουργικὴ ἀνάμνηση τῆς ἱστορικῆς ἡμερολογιακῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει, βέβαια, γιὰ ὅλα τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ, κατὰ τὴν Ἁγιοπνευματικὴ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, «ὃ γέγονε, δι' ἡμᾶς γέγονεν ὁ Κύριος» (Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλ. 21, PG 151, 277 AB).

Μοῦ ἔλεγε ἐμφατικὰ ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης: «**Ε**γὼ γεύτηκα τὴν ζωντανὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ πρῶτα στὸ Κελλί μου, μέσα στὴν καρδιά μου, καὶ μετὰ ἔζησα – τὴν ἴδια τὴν παρουσία Του – στὴν Θεία Εὐχαριστία». Μετὰ ἀπὸ χρόνια κατάλαβα τὴν πνευματικὴ προεργασία του. **Αὐτοεπίσκεψη** - θεὰ τῆς ἁμαρτωλότητός του - **Μετάνοια** - **θεραπεία** - ἀγαπητικὴ τήρηση τῶν Ἐντολῶν.

* * *

Τὸ ἱστορικὸ γεγονὸς τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ θὰ πρέπει, λοιπόν, νὰ καταστεῖ **χαρισματικὸ γεγονὸς** τῆς προσωπικῆς μας ζωῆς, κατὰ **βιοματικὸ τρόπο**.

Ἄλλωστε, γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο, ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἑορτάζει ὅλα τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, προσδίδει σ' αὐτὰ *παροντικὸ* χαρακτήρα. «**Σ**ήμερον γεννᾶται... **Σ**ήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου...» κ.λπ.

Ἐφόσον εἴμαστε μέλη τοῦ μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὰ γεγονότα τῆς Κεφαλῆς αὐτοῦ τοῦ σώματος εἶναι λειτουργικὰ γεγονότα τοῦ κάθε ζωντανοῦ μέλους Του.

Κριτήριο, ἐπομένως, ὅτι εἴμαστε ζωντανὰ μέλη τοῦ σώματός Του εἶναι ἡ «ἐν πάσῃ αἰσθήσει» **βίωση** τῶν προσωπικῶν γεγονότων τῆς Κεφαλῆς αὐτοῦ τοῦ σώματος.

Ἡ γνώση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ εἶναι, οὐσιαστικά, ὑπόθεση **βιοματικὴ**. **Ὁ** Ἴδιος ὁ Χριστὸς μᾶς διαβεβαίωσε ὅτι ἡ γνώση τῆς ζωῆς Του παρέχεται ἀπὸ Αὐτὸν **βιοματικά**. «**Μ**άθετε ἀπ' ἐμοῦ», μᾶς εἶπε, «ὅτι πρῶτός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία» (Ματθ. 11, 29).

* * *

Ὁ Χριστός εἶναι –ὄχι μόνον– ἡ *ὑποστατικὴ Ὁδὸς* γιὰ τὴν προσαγωγή μας στὸν Θεὸ Πατέρα, ἀλλὰ ὁ ἴδιος γίνεται καὶ ἡ *ὑπαρξιακὴ Ὁδὸς* γιὰ τὴν ἀποκάλυψη τῆς Τριαδικῆς ζωῆς Του στὸ μυστηριακὸ σῶμα, στὸ Ὅποιο εἴμαστε ὀργανικὰ ἐνταγμένα μέλη διὰ τοῦ Βαπτίσματός μας.

Μὲ τὴν μυστηριακὴ ἐνταξίη μας στὸ Σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ –κεκαθαρμένοι καὶ ἐξαγιασμένοι– λάβαμε διὰ τοῦ Ἁγίου Χρίσματος Του καὶ τῆς προσωπικῆς μας Πεντηκοστῆς ἐνεργὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἐνῶ μὲ τὴν Θεία Εὐχαριστία, στὴ συνέχεια, τραφήκαμε μὲ τὴν ὄντως Τραδικὴ ζωὴ Του, χαρισματικῶς.

Χρονικά, ἀπὸ τότε μπορούμε νὰ ζοῦμε τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ὡς δική μας ζωὴ, στὸ μέτρο τῆς ἐλευθέρης προαιρέσεώς μας. **Τότε,** γνωρίζουμε –βιωματικῶς– τὸν Χριστὸ ὡς *ὑποστατικὴ Ἀλήθεια, Ὁδὸ καὶ Ζωὴ* τῆς Τριαδικῆς καὶ ἄκτιστης Ἀγάπης. **Τότε,** γνωρίζουμε βιωματικῶς καὶ ὄχι ἀπλῶς διανοητικῶς, ἀποσπασματικῶς καὶ στιγμιαίως τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς Του. **Τότε,** ἄλλωστε, βιώνουμε τὴν ἀποστολή-φανέρωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ σὲ μᾶς, ὡς Πνεύματος τῆς Ἀληθείας, ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ «εἰς πᾶσαν τὴν Ἀλήθειαν» (Ιω. 16, 13), καὶ –στὸ μέτρο τῆς καθαρότητάς μας– μᾶς «ἀναγγέλλει τὰ ἐσόμενα», κατὰ τὴν ἀψευδῆ ὑπόσχεσή Του.

* * *

Ἀλλά, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι ἡ νέα ἐν Χριστῷ ὑπαρξίη μας καὶ ἡ συναπαγόμενη ζωὴ μας, ἐμεῖς ὡς πιστοί, συνήθως, διαψεύδουμε στὴν πράξη τὴν παραπάνω ἀλήθεια, ἢ ἀκόμα δὲν τὴν βιώνουμε ἴσως ποτὲ ἐμπειρικά.

Ποῦ ὀφείλεται τὸ θλιβερό αὐτὸ γεγονός;

Δυστυχῶς, ἡ ἱστορία σχεδὸν ὅλων μας εἶναι περίπου ἴδια. **Ἀμέσως** μετὰ τὴν ἀποχώρηση ἀπὸ τὴν χαρισματικὴ οἰκειώση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, μέσῳ τῶν σωτηριωδῶν μυστηρίων τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, τοῦ Ἁγίου Χρίσματος καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀπενεργοποιήσαμε τὴν νέα ζωὴ μας μὲ τὴν ἀγαπητικὴ οἰκειώση τῶν νοητῶν «μπάζων» τοῦ βιολογικοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτισμικοῦ περιβάλλοντός μας. **Ἀποστατήσαμε** ἀπὸ τὴν ὄντως Ζωὴ καὶ οἰκειωθήκαμε πάλι τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο, μὲ τὰ νεκροφόρα πάθη καὶ τὶς πολυποίκιλες ρυπογόνες ἐπιθυμίες τοῦ κόσμου τῆς σαρκός, ποὺ ἀντιστρατεύονται τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰσάγουν πάλι τὸν πονηρό, ὡς κυρίαρχο στὴν καρδιά μας.

Νά, γιὰ τὸ δὲν νοιώθουμε, βιωματικά, τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν *ὑποστατικὴ Του εἰρήνη* στὴν καρδιά μας.

* * *

Όμως, ως ενήλικες πνευματικῶς πιστοί, γνωρίζουμε, εὐτυχῶς, τὴν θεραπεία μας.

Γνωρίζουμε ἀκόμη, ὅτι μὲ τὴν ἐν μετανοίᾳ ἀδιάλειπτη προσευχή μας παραμένει, συνεχῶς, ἐνεργὸς ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Βασιλεία Του μέσα μας.

Τότε, κυριαρχεῖ στὶς ἐπιθυμίες, στὴ διάνοια, στοὺς λογισμοὺς, στὴ σκέψη, στὰ λόγια καὶ στὶς πράξεις μας. Τότε, ὁ πιστὸς ἀντιλαμβάνεται –**βιωματικά**–, ἀλλὰ καὶ οἱ πλησίον του πληροφοροῦνται ἐμπειρικά, πὼς ἐπαληθεύεται τὸ Ἀποστολικὸ λόγιο, ὅτι «τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν» (Β΄ Τιμ. 2,6), τὸν καρπὸ δηλαδὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως αὐτὸς περιγράφεται στὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολή.

Όλα τὰ καλὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄσχημα, μέσα μας ἔχουν τὴν ἀφετηρία τους, στὴν **προαίρεσή** μας. **Ἡ προαίρεση** γίνεται ἐμφανῶς αἰσθητή, ὅταν ἐκβάλλει στὴν ἐπιθυμία μας.

* * *

Ἐπομένως, ἀν ἐπιθυμήσουμε μὲ ἔντονο καὶ πύρινο πόθο τὴν **χαρισματικὴ γέννηση** τοῦ Χριστοῦ μέσα μας –δηλαδὴ τὴν ἐνεργοποίησή της ἤδη κατατεθειμένης παρουσίας Του μὲ τὸ Βάπτισμά μας– καὶ Τὸν ζητήσουμε ἀγαπητικά, ὁ Χριστὸς θα μᾶς φανερώσει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι πρῶτα τὸ περιεχόμενο τῆς καρδιάς μας καὶ στὴ συνέχεια θα μᾶς βοηθήσει ἀκτίστως στὴν κένωση τῶν ρυπογόνων νοητῶν ἀποβλήτων τῆς κενοδοξίας μας, μὲ τὴν δύναμη τῶν Μυστηρίων τῆς Μετανοίας καὶ τῆς Ἐξομολογήσεως.

Ἀμέσως μετὰ, θὰ βιώσουμε τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ ἐκβάλλει καὶ στὴν βοήθεια πρὸς τὸν πλησίον μας, θὰ βιώσουμε τὴν εἰρήνη τῶν λογισμῶν, τὴν χαρὰ ὡς ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν δυναστικὴ ἐνέργεια τῶν παθῶν καὶ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ πονηροῦ μέσα μας, θὰ βιώσουμε τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν πραότητα, τὴν ζωντανὴ πίστη καὶ τὴν ἐγκράτεια, ὡς ὀριοθέτηση τῆς πραγματικῆς ἀνάγκης ἐναντι τῶν ποικίλων ἐπιθυμιῶν τοῦ κόσμου.

* * *

Όταν βιώνεται ὁ παραπάνω «καρπός» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποκαλύπτεται καὶ ὁ Θεὸς στὴν Τριαδικότητά Του ἔτσι, ὅπως τὸν ἐκφράζει ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος: «**Φῶς** ὁ Πατὴρ, **Φῶς** ὁ Υἱός, **Φῶς** καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα». **Τὸ** κάθε **Φῶς** μὲ τὴν ἰδιαιτερότητα Του, ἀλλὰ καὶ ὡς Ἕνα **Φῶς** τῆς Τριαδικῆς Θεότητος.

Τὸ Ἀπολυτίκιο τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων εἶναι ἀποκαλυ-



πτικὸ καὶ γιὰ τὴν γνωσιολογικοῦ χαρακτῆρα ιδιότητα τοῦ Φωτὸς τοῦ Χριστοῦ: «**Ἡ** Γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, Σὲ προσκυνεῖν τὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης, καὶ Σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν, Κύριε, δόξα Σου». **Ὁ** Χριστὸς εἶναι ἡ αὐθεντικὴ πηγὴ πάσης ἀληθινῆς γνώσεως, ὡς δημιουργὸς ὅλων τῶν ὄντων. **Εἶναι** Αὐτὸς ποῦ ἔδωσε τὴν ἐντελέχειά τους, τὸν σκοπὸ τους, ποῦ εἶναι Αὐτὸς ὁ Ἴδιος.

* * *

Γι' αὐτό, ἀκριβῶς, μόνον Αὐτὸς μπορεῖ νὰ μᾶς ἀποκαλύψει τὴν γνώση τῆς αὐθεντικῆς ἀλήθειας ὅλων τῶν ὄντων, ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸ ὑπάρξεώς τους, ὥστε νὰ μὴ σφάλουμε καὶ ἀμαρτάνουμε, μὲ τὴν παράχρησή τους.

Γιατί, βέβαια, ἡ **ἀμαρτία** δὲν εἶναι ἀπλῶς **μιὰ ἠθικὴ παράβαση**, εἶναι **ἀποστασία** ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ **παραβίαση** τῶν προδιαγραφῶν μας καὶ τῶν προδιαγραφῶν τῶν ὄντων, ποῦ σχετίζονται μὲ τὴ ζωὴ μας. **Ἡ** ἀμαρτία, ὡς νοερό, ρυπογόνον μονωτικό, ἐνεργεῖ διασπαστικὰ μέσα μας καὶ ἀπενεργοποιεῖ τὴν ζωντανὴ ἐνότητά μας μὲ τὸν Χριστό, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, «**ἀκαθάρτω νοῦ Θεὸς οὐχ ἦνωται**».

Ἡ ἀπενεργοποίηση ὅμως τοῦ Χριστοῦ μέσα μας ἔχει προσδιοριστικὴ σημασία γιὰ τὸ πνευματικὸ ποιοῦν μας, ἐνόσω «**τοῦ Χριστοῦ μὴ ἐνεργοῦντος ἐν ἡμῖν, ἀμαρτία πᾶν τὸ παρ' ἡμῶν γινόμενον**» (Αγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία λγ', PG 151, 416D-417A), κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ.

* * *

Συμπερασματικά, θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποστηρίξουμε, ὅτι γιὰ νὰ προσεγγίσουμε καὶ νὰ βιώσουμε ὅλα τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀσφαλέστερος καὶ συντομότερος τρόπος εἶναι **νὰ ἐπιμεληθοῦμε καὶ νὰ αὐξήσουμε τὴν ἐπιθυμία μας γιὰ τὴν χαρισματικὴ γέννηση καὶ τὴν διατήρηση τοῦ Χριστοῦ ἐνεργοῦ στὴν καρδιά μας**.

□

(*) Βλ. <https://www.impantokratoros.gr/5498BCF1.el.aspx>. Τοῦ κ. Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητῆ τῆς Δογματικῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.